

FOTO: ARCHIV

Ostrov Henderson ztracený uprostřed Pacifiku

Kdyby tu žil někdo, kdo by mohl slavit, pak by na ostrůvku Henderson, ztraceném v nekonečných pustinách Tichého oceánu, mohly vypuknout v noci z 31. prosince na 1. ledna bujaré oslavy. Vždyť nový rok by tu díky relativní blízkosti datové hranice vítali jako jedni z prvních na celém světě a z předdlouhého seznamu 812 lokalit zařazených na seznam světového dědictví UNESCO dokonce jako třetí. Představa velkolepé party uspořádané kdesi uprostřed v Pacifiku má však jednu vadu. Na ostrůvku Henderson nikdo nežije. Přesněji řečeno nikdo, kdo by mohl slavit. Nechceme podceňovat zdejší unikátní flóru a faunu, ale je dost pravděpodobné, že pro ni bude silvestrovská noc asi stejná jako svatojánská, štedrovečerní anebo kterákoliv jiná z 365 nocí v nepřestupném roce.

Bez zásahu člověka

Že jste o Hendersonu nikdy neslyšeli? Inu, není divu. Vždyť také tenhle ostrůvek v jižním Pacifiku měří jen 9,6 km na délku a 5,1 km na šířku. Mnohem známější je jeho mateřský ostrov Pitcairn (byť sedmkrát menší). Ten proslavili vzbouřenci z lodi Bounty, když zde roku 1790 našli bezpečné útočiště a spolu s tahitskými domorodci, které přivezli s sebou, založili nový rod. Jejich

potomci tam žijí dodnes. Jenže i Pitcairn leží nějakých 170 km daleko.

Jak se tedy mohl tak malý ostrov jako Henderson dostat na tak prestižní listinu, jakou seznam UNESCO je (a to již v roce 1988)? Tento atol je totiž jedním z nemnoha, jehož ekologie se vyvíjí již čtyři staletí naprosto bez zásahu člově-

ka. Posledními obyvateli ostrova byli Polynésané, kteří tu žili zhruba mezi lety 800 až 1600.

Izolace ostrova umožňuje pár vědcům, kteří se tu občas objeví, studovat dynamiku osamocené evoluce a přírodního výběru. Deset druhů zdejších rostlin a čtyři druhy ptáků rostou a žijí právě a jen tady, neboli jsou endemické.

INFORMACE

Souostroví Pitcairn (Pitcairn Islands), jehož největším ostrovem je právě Henderson, je korunní kolonií Velké Británie. V současnosti je spravuje guvernér a britský vysoký komisař na Novém Zélandu. Jediným obydleným ostrovem je Pitcairn, kde žije jen asi šedesát lidí. Součástí souostroví jsou ještě ostrůvky Oeno a Ducie.

Pitcairn patří k nejobtížněji dostupným místům na Zemi vůbec. V okruhu 5000 km neleží žádná významná pevnina. Nejezdí sem pravidelné lodní linky, není tu letiště.

Soukromé stránky věnované ostrovu Henderson:

www.winthrop.dk/hender.html

Les jako nikde v Polynésii

Henderson vznikl vyzdvížením zvápenatělé korálové masy nad mořskou hladinu. Atol je ovšem velmi starý, nad vodou se objevil podle vědců již před 380 tisíci lety. Ostrov obklopuje z větší části korálový útes. Pobřeží ostrova lemují vápencová skaliska, většínou nízká, jen na severu vytvářející převisy a jeskyně. Na této straně Hendersonu leží také tři rozlehlé písčné pláže, kam připlouvají klást vejce karety obrovské. Vnitrozemí je nízko položené, dosahuje maximální výšky kolem 30 metrů.

Prakticky celé vnitrozemí ostrova prorůstá hustý les a kosodřevina. Baldachýn stromů je poměrně nízký, pohybuje se ve výšce od pěti do deseti metrů. Nikde jinde v Polynésii se v takové míře původní porost nezachoval (smutným příkladem může být slavný Velikonoční ostrov, kde domorodci celý les postupně kompletně spotřebovali).

V 80. letech se našťásti podařilo zastavit snahy jistého amerického milionáře, který chtěl ostrov koupit a přeměnit na dobytčí farmu a luxusní resort i s letištěm. I ve 21. století tak Henderson zůstává nedotčeným rájem. ●

(zel)